

Shodnost geometrických útvarů, souměrnosti

Shodné útvary

Pojmy – shodné útvary

Dovednosti

- Určit, zda jsou útvary shodné (přemístěním na sebe – posunutí, otočení, překlopení) – $A \cong B$

Shodnost základních geometrických útvarů

Pojmy – shodnost, úsečka, délka úsečky, úhel, velikost úhlu, čtverec, obdélník, délka strany, kružnice, poloměr

Dovednosti

- Rozhodnout o shodnosti útvarů (pomocí pravítka, kružítka)
- Shodnost úseček (přemístěním na sebe pomocí kružítka) – $|AB| = |CD| \Rightarrow AB \cong CD$
- Shodnost úhlů (porovnáním velikosti nebo přenesením pomocí kružítka) – $|\text{úhel AVB}| = |\text{úhel CWD}| \Rightarrow \text{úhel AVB} \cong \text{úhel CWD}$
- Shodnost čtverců, obdélníků (porovnáním délek stran) – čtverec – $|AB| = |KL| \Rightarrow ABCD \cong KLMN$, obdélník – musí být shodné kratší i delší strany
- Shodnost kružnic (porovnáním poloměrů) – $r_k = r_l \Rightarrow k \cong l$
- Shodnost geom. útvarů – dva útvary jsou shodné, pokud se shodují v údajích, které je jednoznačně definují

Věta sss

Pojmy – věta sss, splývání stran trojúhelníku, shodnost stran, shodnost trojúhelníků, popis konstrukce

Dovednosti

- Rozhodnout, zda jsou dva trojúhelníky shodné podle věty sss („strana, strana, strana“) – $|AB| = |KL|, |BC| = |LM|, |CA| = |MK| \Rightarrow \Delta ABC \cong \Delta KLM$
- Sestrojit trojúhelník podle věty sss a zapsat popis konstrukce

Věta sus

Pojmy – věta sus, vnitřní úhel, polopřímka

Dovednosti

- Rozhodnout, zda jsou dva trojúhelníky shodné podle věty sus („strana, úhel, strana“) – $|AB| = |KL|, |BC| = |LM|, |\text{úhel ABC}| = |\text{úhel KLM}| \Rightarrow \Delta ABC \cong \Delta KLM$
- Sestrojit trojúhelník podle věty sus a zapsat popis konstrukce

Věta usu

Pojmy – věta usu, úhel přilehlý ke straně

Dovednosti

- Rozhodnout, zda jsou dva trojúhelníky shodné podle věty usu („úhel, strana, úhel“) – $|\text{úhel CAB}| = |\text{úhel MKL}|, |AB| = |KL|, |\text{úhel ABC}| = |\text{úhel KLM}| \Rightarrow \Delta ABC \cong \Delta KLM$
- Sestrojit trojúhelník podle věty usu a zapsat popis konstrukce

Osová souměrnost

Pojmy – zobrazení, vzor, obraz, osa souměrnosti, osová souměrnost, samodružný bod, shodné zobrazení

Dovednosti

- Pomocí osově souměrnosti najít obraz bodu
- Zapsat osovou souměrnost např. $O(o): A \rightarrow A'$ (v osově souměrnosti s osou o je obrazem bodu A bod A')
- Určit, zda je bod samodružný ($A \in o \Rightarrow O(o): A \rightarrow A$)
- Nalézt osu souměrnosti pomocí dvou bodů (obraz a jeho vzor)

Zobrazování útvarů, osově souměrné útvary

Pojmy – obraz úsečky, přímky, polopřímky, úhlu, kružnice, trojúhelníku mnohoúhelníku, osově souměrný útvar

Dovednosti

- Zobrazení úsečky v osově souměrnosti podle osy o
- Zobrazení přímky v osově souměrnosti podle osy o pomocí dvou bodů, které na přímce leží
- Zobrazení polopřímky v osově souměrnosti podle osy o
- Zobrazení úhlu v osově souměrnosti podle osy o
- Zobrazení kružnice v osově souměrnosti podle osy o
- Zobrazení trojúhelníku, čtyřúhelníku, mnohoúhelníku v osově souměrnosti podle osy o
- Určit, zda je útvar osově souměrný (všechny body útvaru v osově souměrnosti podle osy o se zobrazí na body zadaného útvaru)
- Určit počet os souměrnosti útvaru

Středová souměrnost

Pojmy – středová souměrnost, střed souměrnosti, samodružný bod, shodné zobrazení

Dovednosti

- Zobrazení úsečky a bodu podle osy o_1 a poté podle osy o_2 (osy jsou navzájem kolmé) – $|AB| = |A'B'| = |A''B''|, C=C'=C''$
- Nalézt obraz bodu A ve středové souměrnosti podle bodu S ($S(S): A \rightarrow A'$)
- Nalézt střed souměrnosti, pokud známe vzor A a jeho obraz A'

Zobrazování útvarů podle středu, středově souměrné útvary

Pojmy – středově souměrný útvar, střed souměrnosti útvaru

Dovednosti

- Zobrazení přímky, polopřímky, úsečky ve středové souměrnosti ve středem S
- Zobrazení úhlu ve středové souměrnosti ve středem S
- Zobrazení kružnice ve středové souměrnosti ve středem S
- Zobrazení trojúhelníku ve středové souměrnosti ve středem S
- Určit, zda je útvar středově souměrný (všechny body útvaru se ve středové souměrnosti se středem S zobrazí zase na body zadaného útvaru)
- Nalézt střed souměrnosti útvaru

13. Doplňte tabulku (T_1-T_6 jsou trojúhelníky – viz obr.), jestliže víte, že obsahuje tři dvojice shodných trojúhelníků:

	Strana	Úhel	Úhel	Shodnost
T_1	$c = 1,4 \text{ cm}$	$\alpha = 63^\circ$	$\beta = 37^\circ$	$T_1 \cong \dots\dots\dots$
T_2	$a = 46 \text{ mm}$	$\beta = \dots\dots^\circ$	$\gamma = 120^\circ$	$T_2 \cong \dots\dots\dots$
T_3	$a = 29 \text{ mm}$	$\beta = 45^\circ$	$\gamma = 40^\circ$	$T_3 \cong \dots\dots\dots$
T_4	$c = \dots\dots \text{ mm}$	$\alpha = 40^\circ$	$\beta = \dots\dots^\circ$	$T_4 \cong \dots\dots\dots$
T_5	$b = 4,6 \text{ cm}$	$\alpha = 74^\circ$	$\gamma = \dots\dots^\circ$	$T_5 \cong \dots\dots\dots$
T_6	$a = \dots\dots \text{ mm}$	$\beta = \dots\dots^\circ$	$\gamma = 37^\circ$	$T_6 \cong \dots\dots\dots$

